

[illegible]

Naturmangfold	Spredning av fremmede arter gjennom vegetasjons og massehandtering	Etter anleggstid	Måtpåkrav: Anleggsarbeid skal ikke bidra til spredning av fremmede arter til naturmiljøet. Retningslinjer: Plan og byggingen, Naturmangfold loven, Forskrift om fremmede organismer	Uforvarlig handlinger av masser og vegetasjon infisert med fremmede arter som resulterer i spredning av fremmede arter, som truer naturmangfold i området	4	3	10	• Ved frøanalyser av arbeidet • Ber tregmassene i åpne områder tilbake/ plantes så raskt som mulig for å hindre etablering fra frøbanken og rottegrøntene i jord. • Grøftkanaler o.l. i mindre skulpture områder bør ikke bygges over tre påfølgende år, minst en gang før blomstring/frøfall, men også gjerne på sensommeren. • Bekjempelsen må overvåkes og eventuelt gjentas over flere år. • Anleggsområdet bør etterkontrolleres for fremmede arter i løpet av minimum femte og andre vekstsesong etter ferdigstilling. • Dermed det viser seg at håndteringen ikke var vellykket, eller at tilskuddet har medført økt spredning, må bekjempelstiltak kjøpes opp. • Entreprisen må ha en miljøavtale som har kompetanse på fremmede arter. • All massetransport skal dokumenteres med når og hvor massene er flyttet fra og til.		EN	3	2	20				
Naturressurser	Forurensning av ukjente drikkevandsressurser i anleggfasen	Anleggstid	Måtpåkrav: Anleggsarbeider skal ikke medføre utslipp av miljøskadelige stoffer eller partikkel til jord og vann. Retningslinjer: Vannressurser, Forurensningsloven, Forurensningsforskriften, Drikkevannsforskriften,	Forurensning av drikkevandsressurser som ikke er registrert i offentlige databaser	4	3	10	• Det finnes en fyllbrønn med "fyllbrønner 200", nord fra tilskuddet, som er beskrevet i VM plan. • Det må avtales før byggingen om det finnes drikkevandsressurser som kan være negativt påvirket av anleggsarbeider. Eventuelle tiltak må planlegges basert på resultater av kartleggingen. • Oljesilt, fylling av drivstoff og andre aktiviteter, forbeholdt med forurensningsrisiko, skal foregå på sikker avstand.		EN	2	1	5				
Naturressurser	Maljord og slag	Anleggstid	Måtpåkrav: Anleggsarbeider skal ikke forringe maljord eller dyrbar jord. Retningslinjer: Naturmangfoldloven Lov om jord (jordloven) Lov om slagbruk (slagbruksloven)	Maljord som ikke faktisk tene, ingen behov for tiltak.	2	2	10					0					
Kulturav	Inngrep i ukjente kulturminner	Anleggstid	Måtpåkrav: Ingen kulturminner eller SEPRAT bygninger skal skades under gjennomføring av tiltak. Retningslinjer: Kulturminneloven	Skade på kulturminner som uventet oppdøkes under prosjekting/gjennomføring	2	2	10	• Aktivitetsplan/prosjektet skal ikke medføre negative konsekvenser for kulturminner. • Dermed det ved inngrep i terreng oppdages gjenstander eller andre spor etter tidligere menneskelig aktivitet under grøvtarbeidene, må arbeidet stanses og det skal varsles kulturminnemyndigheten, jf. Kulturminneloven § 8.		EN	2	1	5				
Landskapsbilde	Endring i landskapsbilde, og plassering av tilskuddet i forhold til inngangsfasen	Anleggstid	Måtpåkrav: Rigg og anleggsområde plasseres slik at det ikke medfører varige terrengforstyrrelser og tilskuddet eller anleggsarbeidet skal tilpasses. Retningslinjer: Plan og byggingen	Ønsket endring i landskapsbilde, i visuelle forhold knyttet til naturmiljø, nærmiljø og friluftsliv, ingen tilskuddet i forhold til inngangsfasen	2	2	10	• Terreng behandling og motbygging tilpasses eksisterende terreng og omgivelsene, slik at den ikke bryter med den visuelle kvaliteten i området. • Rengjøring med trykkløst og miljøvennlig jordblanding som vil gi et robust grønt preg, dette brukes gjennom en plan om rengjøring. • Rigg og anleggsområde plasseres slik at det ikke medfører varige terrengforstyrrelser og tilskuddet eller anleggsarbeidet skal tilpasses.		EN	2	1	5				
Friluftsliv/ by- og byggeskikk	Endring eller forstyrrelse i nærmiljø og friluftsliv i anleggfasen	Anleggstid	Måtpåkrav: Befolkningen skal sikres mot faktorer (biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale m.m.) i miljøet, som kan ha negativ innvirkning på helsen. Retningslinjer: Friluftsliv, Forskrift om miljørettet helsevern	Frekvensendring for gløende og rykende og tilgang til nærområder ikke uventet i anleggfasen, det oppstår trafikkfrie situasjoner for myke trafikanter	2	3	10	• Det er flere friluftsområder i nærheten av tilskuddet, men ingen registrerte ruter går gjennom området. • Utarbeide gode løsninger i forhold til prosjektet som sikrer fremkommelighet og tilgang til nærområder i anleggfasen. • Gløende sikres, inkl. siktling og trafikkering. • Reguleringsbestemmelser som gjelder for naturmiljø og friluftsliv må følges.		EN	2	2	10				
Friluftsliv/ by- og byggeskikk	Endring i nærmiljø og friluftsliv etter anleggstid	Etter anleggstid	Måtpåkrav: Befolkningen skal sikres mot faktorer (biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale m.m.) i miljøet, som kan ha negativ innvirkning på helsen. Retningslinjer: Friluftsliv, Forskrift om miljørettet helsevern	Tilgang til nærområder er ikke opprettet etter at tilskuddet er utført, rekreasjonsområde er ikke tilskuddet etter anleggstid.	2	2	10	• Prosjektet vil at tilskuddet er funksjonelt for naboeier, grunneiere og andre berørte. • Riggområde tilskuddet eller anleggfasen.		EN	2	2	10				
Klimagass og energiforbruk	Energiforbruk i anleggfasen	Anleggstid	Måtpåkrav: Unødvendig energiforbruk skal unngås i anleggspenoden. Retningslinjer:	Unødvendig energiforbruk grunnet valg av energikrevende løsninger for brakkeringer og anleggstid.	2	3	10	• Energiforbrukende løsninger for brakkeringer og anleggstid. • Ta miljøtenkning ved valg av løsning. • Det skal vurderes om deler av anlegget kan fornyes av lokalproduert energi i anleggstid.		EN	2	2	10				
Klimagass og energiforbruk	Klimagassutslipp i anleggfasen	Anleggstid	Måtpåkrav: Klimagassutslipp skal minimeres i anleggspenoden. Retningslinjer:	Utslipp av klimagass utover det som er nødvendig for gjennomføring av anleggstid.	2	3	10	• Det vurderes om det skal utarbeides klimagassberetninger for prosjektet. • Foretrekke valg av materialer med lavt klima og miljøtrykk, betong og armering som brukes i felingsdammene må være syrebestandig (S), det er ikke mulig å bruke lavkarbon betong, men mineraliser armering er svært aktuelt. • Bruk av lavkarbon asfalt for gjennomførte anleggstid. • Minimering av transport og transport, legge opp til kortest mulig transport avstander (anleggsgjennomføring, massetransport). • Materialer som kan gjenbrukes som en ressur, skal gjenbrukes. • Vurdere krav til anleggstid om fossilfri/utslippsfri anleggstid. • Byggherre skal vurdere å stille krav til maskinpark med hensyn på utslipp/forbruk. Maskinpark anbefales godt vedlikeholdt.		EN	2	2	10				
Utslipp og miljøforurensning	Utslipp oppdøst til, anleggstid kan komme på avveie og forårsake nærområdet eller utslipp kan bli kortere tid	Anleggstid	Måtpåkrav: Utslipp, sortering, minst mulig rest utslipp. Farlig utslipp håndtert raskt. Retningslinjer: Forurensningsloven §28 (forbud mot forurensning), utslippsforskriften, TEK 17 (§9-1 generelle krav til ytre miljø, §9-7 kartlegging av farlig utslipp og miljøovervåking, §9-8 avfallsortering)	Økt risiko for helsekade eller miljøforurensning grunnet produktivitet med innhold av farlige kjemikalier. Utslipp og skade på miljø og mennesker grunnet feil håndtering av farlig utslipp. Utslipp av avveier, feil sortert utslipp som kan medføre redusert resirkulering og gjenbruk som igjen kan føre til økt utslipp av klimagass.	2	3	10	• Legge opp til bruk av miljøvennlige materialer (produksjon, varighet og transport). For eksempel bruk av tene som tettlig, bruk av kalk som en del av rensetningen. Pryke å unngå bruk av kjemikalier i rensetningen. • Legge opp til gjenbruk, materialgjenvinning og energigjenvinning i tillegg i prosjektet. Etterstrøbe ombruk av materialer kjøpt på tilskuddet der det er mulig (eksempel lyrmater). • Entreprisen skal innarbeide, og på forespørsel kunne fremlegge, miljødokumentasjon/ miljøplaner for alle materialer som er brukt for anlegg som er valgt av entreprisen. • Entreprisen skal etablere tilfredsstillende systemer for vurdering av farlige kjemikalier med sikte på substitusjon, følges opp i kontrakt og byggeskisse. • Stille krav til et entreprenør har miljøplanen. Avfallsplan. • Minst 70% av avfallet fra hver entreprenør skal klassifiseres på byggeplassen. • Materialer skal gjenbrukes dersom det er mulig og mulighet for materialer til leverandør skal benyttes for å redusere total avfallsmengde. • Masser som kan brukes som en ressur skal gjenbrukes i størst mulig grad innenfor planområdet, så leger det derfor krav til tekniske egenskaper og forurensning. Etterstrøbe å oppnå massebalanse. Støre at masser brukes kjøpt til størst mulig grad der det er mulig. • Massehandlingsplan som en del av tilskuddet adresserer massebalanse og hvordan kan massene brukes på stedet i størst mulig grad. • Kjemikalier, olje og annet farlig utslipp skal leveres til godkjent mottak for den aktuelle avfallsfraksjonen. Bruk av opprensningsmateriale skal behandles som farlig utslipp. • Asfalt som ikke gjenbrukes på stedet skal leveres til godkjent mottak for gjenvinning, og anses som en ressur for produksjon av ny asfalt.				0					
Utslipp og miljøforurensning	Forurensning grunn Massehandtering	Anleggstid	Måtpåkrav: Oppnå massebalanse. Støre at masser brukes kjøpt til størst mulig grad. Retningslinjer:	Masser som kan brukes som en ressur skal gjenbrukes i størst mulig grad innenfor planområdet, så leger det derfor krav til tekniske egenskaper og forurensning. Etterstrøbe å oppnå massebalanse. Støre at masser brukes kjøpt til størst mulig grad der det er mulig.	2	3	10	• Massehandlingsplan adresserer massebalanse og hvordan kan massene brukes på stedet i størst mulig grad.				0					
Utslipp og miljøforurensning	Ombruk av lyrmater der det er mulig	Anleggstid	Måtpåkrav: Ombruk av materialer kjøpt på tilskuddet. Retningslinjer:	Etterstrøbe ombruk av materialer kjøpt på tilskuddet.	2	2	10	• Etterstrøbe ombruk av materialer på tilskuddet.				0					